

Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg
Christiansborg

7. oktober 2024

Svar på Uddannelses- og Forskningsudvalgets spørgsmål nr. 368 (Alm. del) af 10. september 2024 stillet efter ønske fra Lise Bertelsen (KF)

Spørgsmål

Vil ministeren – i relation til det faldende børnetal og Danmarks Statistiks prognoser for samme – vurdere, evt. med inddragelse af øvrige ministerier, hvor mange færre pædagoger og lærere (opgjort separat per faggruppe), der er behov for i 2030, 2035 og 2040 i forhold til i 2024?

Svar

Finansministeriet har senest i 2023 offentliggjort en mekanisk fremskrivning af udbud af og efterspørgsel efter velfærdsmedarbejdere.¹ Analysen betragter udviklingen fra 2021 og frem mod 2035. Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt, at forlænge fremskrivningen yderligere. Ud over fremskrivningen indeholder analysen en beskrivelse af de aktuelle rekrutteringsudfordringer, hvilket skal ses i lyset af, at fremskrivningen alene siger noget om ændringerne og ikke om niveauet.

I en vurdering af behovet for fx pædagoger og lærere i fremtidige år, skal fremskrivningen således ses i sammenhæng med de aktuelle udfordringer. Derudover skal den mekaniske fremskrivning ikke ses som en prognose, men i stedet som en indikation på, om der med de anvendte beregningsforudsætninger er udsigt til, at ændringer i udbud og efterspørgsel vil trække i retning af en forbedring eller en forværring af det aktuelle rekrutteringsbillede.

Den mekaniske efterspørgselsfremskrivning tager bl.a. udgangspunkt i det demografiske træk² og herigennem befolkningsfremskrivningen. Den opdaterede befolkningsfremskrivning vil dermed påvirke efterspørgselsfremskrivningen. I det følgende er der foretaget en opdatering af efterspørgselsfremskrivningen. Udbudsfremskrivningen vurderes ikke at være påvirket nævneværdigt af den ændrede befolkningsfremskrivning og er således fastholdt uændret i forhold til den tidligere offentliggjorte fremskrivning.

¹ [Økonomisk Analyse Rekruttering af velfærdsmedarbejdere nu og i fremtiden – September 2023 \(fm.dk\)](#)

² Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes, at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret (dvs. samme udgift pr. barn i dagtilbud/skoleelev/hospitalspatient).

Tilsvarende er der ikke foretaget en opdatering af udgangspunktet for analysen, og fremskrivningen tager således i tråd til den seneste analyse udgangspunkt i udviklingen fra 2021 og frem.

I den seneste befolkningsfremskrivning fra DREAM og Danmarks Statistik er den forventede befolkningstilvækst nedjusteret sammenlignet med den tidligere fremskrivning, *jf. tabel 1*. Reduktionen i den forventede befolkningsvækst gælder primært for børn under seks år, hvilket afspejler at det forudsatte langsigtede fertilitetsniveau er nedjusteret i seneste fremskrivning.

Tabel 1
Forventede befolkningstilvækst for udvalgte aldersgrupper

	2023-fremskrivning	2024-fremskrivning	Forskel
Ændring fra 2021 til 2030, 1.000 personer			
Alle alderstrin i alt	191	181	-10
heraf 0-6-årige	46	8	-38
heraf 7-17-årige	-38	-37	1
heraf 18-66-årige	28	51	24
heraf +67-årige	155	159	4
Ændring fra 2021 til 2035, 1.000 personer			
Alle alderstrin i alt	283	241	-42
heraf 0-6-årige	75	22	-53
heraf 7-17-årige	-8	-29	-21
heraf 18-66-årige	-54	-26	28
heraf +67-årige	270	274	4

Anm.: I den seneste befolkningsfremskrivning fra DREAM og Danmarks Statistik er den forventede befolkningstilvækst nedjusteret sammenlignet med Befolkningsfremskrivning 2023. Den langsigtede fertilitet blandt kvinder med dansk oprindelse er nedjusteret fra 1,9 til 1,75, hvilket medfører, at det forventede antal af 0-6-årige er nedjusteret markant i fremskrivningen, herunder også frem mod 2030. Derudover er væksten blandt ældre og personer i den erhvervsaktive alder opjusteret, hvilket kan henføres til en lavere dødelighed (primært for ældre) samt en højere forudsat nettoindvandring. I den opgjorte befolkningstilvækst er væksten i antallet af fordrevne fra Ukraine (med opholdsgrundlag i særloven) udeladt. Derudover inkluderes den forudsatte merindvandring, der ligger til grund for den skønnede arbejdsudbudsvirkning af den supplerende beløbsordning.

Kilde: DREAM, Danmarks Statistik, Regneprincipper for beløbsordningerne (Finansministeriet, august 2024) og egne beregninger.

Den opdaterede befolkningsfremskrivning indebærer, at der fra 2021 til 2035 nu ventes et fald i efterspørgslen efter lærere på 1.700 personer, hvor der tidligere blev forventet stigende efterspørgsel på i størrelsesorden 400 personer. Tilsvarende reduceres den ventede stigning i efterspørgslen efter pædagoger fra 2021 til 2035 til 3.600 personer, hvor den tidligere fremskrivning tilsagde en stigning på 9.600 personer, *jf. tabel 2*.

Tabel 2

Mekaniske fremskrivninger af ændring i udbud af og efterspørgsel efter lærere og pædagoger i 2035 målt ift. 2021

	Udbud	Efterspørgsel	Forskel mellem udbud og efterspørgsel	
	Antal	Antal	Antal	Pct. af beskæftigede i 2021
Lærer				
Økonomisk analyse fra 2023	-700	400	-1.100	-2
Opdateret efterspørgselsfremskrivning	-700	-1.700	1.000	1
Ændring	0	-2.100	2.100	3
Pædagog¹⁾				
Økonomisk analyse fra 2023	4.600	9.600	-5.000	-5
Opdateret efterspørgselsfremskrivning	4.600	3.600	1.000	1
Ændring	0	-6.000	6.000	5

Anm.: Den mekaniske fremskrivning er ikke en prognose, men alene en beregning på baggrund af nuværende adfærd, personalesammensætning og en række antagelser mv. Fremskrivningen er forbundet med stor usikkerhed, og udviklingen vil afhænge af en række faktorer, som ikke nødvendigvis er medtaget. Resultaterne er angivet i antal personer, og der antages en konstant arbejdstidsfordeling i fremskrivningsårene. Yderste højre søjle angiver forskellen i ændringen af udbud og efterspørgsel i 2035 som pct. af antal hhv. beskæftigede lærere og pædagoger i 2021.

- 1) Det skønnes, at kommunale og selvejende daginstitutioner i 2021 samlet set havde et 'merpersonalebehov' på ca. 690 årsværk pædagogisk personale, hvis de skulle følge det kommende lovkrav om minimumsnormeringer (ekskl. fraregning af personale ansat for statslige puljemidler til sociale normeringer), der dog først er gældende fra 2024 og frem. Det pædagogiske personale (inkl. ledere) består afrundet af 55 pct. pædagoger, 6 pct. PAU'ere og 40 pct. med andre baggrunde (gruppen består primært af medarbejdere uden erhvervskompetencegivende uddannelse og dels personer med anden ikke-pædagogisk uddannelse). For at omregne årsværk til antal personer benyttes uddannelsesgruppernes gennemsnitlige arbejdstid på ca. 30 timer om ugen. Med indførelsen af lovkravet om minimumsnormeringer i daginstitutioner stilles der ikke krav til uddannelsessammensætningen blandt det pædagogiske personale. Beregningsteknikken muliggør 'merpersonalebehovet' så vidt angår minimumsnormeringerne en opjustering af efterspørgslen på knap 460 pædagoger og 50 PAU'ere ved en uændret fordeling af det pædagogiske personale. Antallet af personer er afrundet til nærmeste 100 personer, hvorfor forskellen kan afvige fra summen af enkeltelementerne

Kilde: Danmarks Statistik, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet og egne beregninger.

Samlet set ventes udviklingen fra 2021 til 2035, baseret på den nyeste efterspørgselsfremskrivning, at bidrage til, at udbuddet af lærere og pædagoger vil overstige efterspørgslen med 1.000 personer for både lærere og pædagoger, *jf. også tabel 2*. I den tidligere offentliggjorte fremskrivning, forventedes det, at efterspørgslen efter lærere og pædagoger ville overstige udbuddet med hhv. 1.100 og 5.000 personer i 2035 set ift. 2021.

Derudover kan det bemærkes, at den forventede udvikling fra 2021 til 2030 baseret på den nyeste efterspørgselsfremskrivning, bidrager til at udbuddet af lærere og pædagoger vil overstige efterspørgslen med hhv. 3.200 og 3.100 personer i 2030 set ift. 2021.

Beregningerne i indeværende besvarelser viser, at ændringer i befolkningsfremskrivningen har stor betydning for den forventede udvikling i efterspørgslen efter lærere og pædagoger og dermed også, at de mekaniske fremskrivninger for

velfærdsmedarbejdere er forbundet med betydelig usikkerhed. Samtidig er usikkerheden forbundet med at fremskrive antal nyfødte børn betydelig. Resultaterne af analysen bør derfor fortolkes varsomt.

Det skal endnu engang understreges, at de mekaniske fremskrivninger illustrerer ændringer i efterspørgsel og udbud efter velfærdsmedarbejdere, dvs. at fremskrivningerne tager udgangspunkt i antal beskæftigede i udgangsåret (2021), der er uddannet inden for hvert velfærdsområde. Resultaterne afspejler således ikke, om der fx i udgangsåret var rekrutteringsudfordringer eller knaphed på beskæftigede blandt nogle personalegrupper.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister